

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 7200 K.
Félévre 3600 K. Negyedévre 1800 K.
Egyes szám ára ... 200 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 38. szám.

Vasárnap, szeptember 23.

Kóborló magyarok.

(—y.) A vándorlási vágy megint erőt vett az embereken. Háborút vesztett, megcsönkített, eladósodott szegény országban rossz élni: nyomasztó a drágaság, nagy az adó, a munkakereset pedig aránytalanul kevés. Azért sokan akadnak olyanok, akik vállukra vetik a tarisznyát és elindulnak jobb hazát keresni. Csakhogy hol van az a jobb haza?

Ebben az esztendőben harmincezer ember kért útlevelet kivándorlás céljára. Túlnyomó részük az Északamerikai Egyesült-Államokba igyekezett volna, ide azonban évente csak mintegy hatezer magyart eresztenek be. Az Egyesült-Államok fékezi a bevándorlást, nehogy a beözönlő nagy tömegek versenye az amerikai munkások életlehetőségeit rontsa. Természetesen a visszautasítottak nem nyugosznak bele a sorsukba. Az elzárkózó Észak-amerikai helyett Dél-amerikai államai felé veszik az útjukat. Ezeknek nyitva van a kapujuk.

Leginkább Argentína és Brazília felé rajzanak a vándorlási láz által sodort magyarjaink; ha szépszerével nem kapnak útlevelet, átszökdösnek a határon. Hiába a figyelmeztetés, hogy vesztükberohannak, nem fog rajtuk semmi okos szó.

Pedig Délamerika a mi szempontunkból már kipróbált pokol. Még a klimatikus szempontból legtűrhetőbb Argentiniából is egyre írja a figyelmeztető leveleket Kovácsy Sándor honfitársunk, hogy a világeért eszébe ne jusson senkinek oda kivándorolni, mert az ottani viszonyokhoz képest a magyar ember a maga kis csonka hazájában még mindig paradicsomi életet él. Most aztán Áldássy József miniszteri tanácsos sorra meglátogatta azokat a délamerikai államokat, amelyekben magyar kivándorlók találhatóak. És elszorult szívvel számolt be arról, hogy ezeket a magyarokat mind elképzeltetlen nyomorúságban találta. Sokan jelentős vagyont vittek ki, ezek szélhámos társaságoktól földtulajdont vásároltak papiros részvényekben s utóbb kiderült, hogy a vásárolt földek a holdban vannak. A szerencsétlen embereket a kulturhelyektől száz és száz mértföldnyi távolságra eső telepekre szállították, ahol a földmunkások valószínűleg rabszolgasorsot szenvednek. Panaszukra senki sem hallgat, jogorvoslatot még csak nem is remélhetnek, hiszen a vad idegenben az érdekükben szót emelő magyar képviselőteljességgel hiányzik. Áldássy olyan magyar kolonniára talált, melynek minden tagjáról rongyokban lógott le a ruha, az emberek testét a földi bolha

A pécsi országos kertészeti kiállítás megnyitása.

Neudtwich Ödön polgármester (+) üdvözli a földművelésügyi miniszter képviselőjét (++) , Gotthardt miniszteri tanácsost.

csipése nyomán támadt daganatok valósággal eltorzították; a gyilkos meleg és a silány táplálkozás annyira elgyengítette őket, hogy alig bírtak vánszorogni és a magyar arc láttára keserves zokogásra fakadtak. Ha még egyszer megcsókolhatnák az elhagyott, édes hazai földet!

Drámai jeleneteket mond el a miniszteri tanácsos, a kivándorolt magyarok kiuzsorázásának, elhagyottságának, lelki és testi gyötrelmeinek megérző képét festi. Mind hiába. Azért mégis csak ezrével és ezrével indulnak az emberek a biztos pusztulás sorsa felé, mert míg a világ fennáll, mindig a csábító szavának fognak legtöbb hitelt adni.

Ujabbán lelkiismeretlen állhiresztelések nyomán Törökország felé indult meg nagyobb kivándorlási mozgalom. Sokan pénzzé tették a vagyonukat és kereskedelmi cikkeket vásároltak, hogy azokat majd nagyszerű nyereséggel fogják a törököknek továbbadni. Mások azt a mesét hitték el, hogy ingyen földet kapnak a török államtól. Persze, a hiresztelésekből semmitem volt igaz. Megtanulták a maguk keserves kárán, hogy Törökországban sokkal rosszabb a helyzet, mint minálunk. A háborús romok még nincsenek eltakarítva, a jogbiztonság s a termelés rendje még nem állott helyre s a munkanélküliség okozta nyomor olyan nagy, amilyent mi idehaza sohasem éltünk át. Most aztán a félrevezetett emberek könyörödmányokból tengetik magukat, míg majd sikerül őket haza mentenünk.

Mindezekből pedig az a tanulság, hogy bármily nehéz is legyen a magyar sors, idehaza még mindig könnyebb elviselni, mint az idegenben.

Budapest, szeptember 22.

Szabó miniszter — hatvanéves. Szerény-ségéhez szokottan teljes csöndben, kis falujának családi körében ülte meg Szabó István földművelésügyi miniszter születésének hatvanadik évfordulóját. Erre a napra hazautazott Erdőcsokonyára, hogy hatvan év után újra érezze a családi élet melegét, melyet másfél évtized óta föl kellett váltania az ország érdekében a politika fagyasztó levegőjével. A parlamenti életbe ő vitte be a falusi kisgazdák mozgalmát s ébresztette politikailag is öntudatra a falusi gazdaközöniséget, mely a gazdakörökben és szövetezekben eladdig csak társadalmilag mozdult meg. A forradalom szervezésében nem vett részt, távol állott a nemzeti tanács októberista összejárásától s csupán akkor állt jóhiszeműen munkába, mikor a romokhoz hívták — építeni. A nemzeti renezánsz idején faképnél hagyva a csalókat liberálisokat a keresztény irányzat szolgálatába szegődött és Rubinek Gyulával karöltve diadalra vitte a népies agrárpolitikát. Hisszük, hogy a keresztény népies agrárirányzatnak továbbra is vezérszlopa lesz és a nemzeti birtokpolitikát megvalósítja. A falusi nép millióival köszöntjük s kívánunk neki hosszú, boldog és eredménydús életet.

★

Ne játszunk a tűzzel! Szomorúan látjuk, hogy egy idő óta féktelen izgatás folyik meglehetősen állításokkal és hamis jelszavakkal. Sokkal inkább féltjük a keresztény gazdasági irányzatot a veszedelmes tűzísoktól, sem hogy el tudnánk hallgatni mélyeséges aggodalmainkat. A keresztény politikára semmi sem veszedelmesebb, mint az, ha a bolsevikiek fegyvereivel akarják propagálni. Erre semmi szükség nincs. Osztálygyűlöletet szítanak, a tekintélyeket sárba tapossák és talpig becsületes, keresztény politikusok szavait elferdítik. Rígalmozó hadjáratot indítanak vezető állásban levők ellen s végtelenségig szítják a nékülözök elégedetlenségét. Ha nem is tudatosan, de új októberi állapotokat készítenek elő. Ez pedig az ország mai gazdasági helyzetében végzetesebb lehet, mint az első október. Míg Bethlen a külföldön fárad, hogy pénzügyeinket rendezze s ezzel megszüntesse a drágaságot és spekulációt, addig itthon tüzesóvákat dobálnak szél és hazugságokkal lázítanak. A higgadt polgárság védelme alá helyezzük szegény hazánkat, mert forró agyú fiatal emberek a tűzzel játszanak...

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A kormány előterjesztésére Horthy Miklós kormányzó a nemzetgyűlést szeptember 12-én október 13-áig elnapolta. A Ház az elnök indítványára elhatározta, hogy legközelebbi ülését október 15-én tartja. Az elnapolás elejét vette a kisebbségi pártok obstrukciójának, de a parlament üléseinek befejezését az a körülmény is indokolta, hogy a nyáron semmiféle szünet nem volt, másrészt pedig a kisgazdapárt tagjai között nagy számmal vannak a *gazdálkodó képviselők*, akik gazdaságaikat sem az aratás, sem a csépiés idején nem igazgathatták és most itt állanak a szüret és az őszi gazdasági munkák előtt, amelyek feltétlenül szükségessé teszik, hogy ezek a képviselők munkájuk elvégzésére szabadságra menjenek.

A Ház elnapolása után a Keresztény Kisgazda, Földmívelés és Polgári párt értekezletet tartott. Vass József dr., a miniszterelnök helyettese ezen az értekezleten megvilágította azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a Ház elnapolását. Bethlen István gróf miniszterelnök külföldi tárgyalásainak a sikeréhez ugyanis feltétlenül belső béke szükséges. A kisgazdapárt tagjai megérlik a miniszterelnök helyzetét és elismerik, hogy a jelen körülmények között sokkal helyesebb a Ház elnapolása és a szenvedélyek lecsillapítása.

A nemzetgyűlés szünetét a képviselők arra használják fel, hogy választókerületükben beszámolót tartanak. Az első beszámolót Schandl Károly dr. földművelésügyi államtitkár tartotta Csongrádon. Beszámolóján megjelent Kőszó István belügyi államtitkár, Pesthy Pál, a nemzetgyűlés alelnöke és még 12 kisgazdapárti képviselő. Schandl Károly a jelszavas politika helyett a reális keresztény gazdasági politikát hirdette. Rámutatott arra, hogy az összes gazdasági bajok kútforrása a korona romlásában rejlik.

Ha a külföld kölcsön útján megsegít bennünket és a korona értéke állandósulni fog, akkor Magyarország meg lesz mentve.

Bethlen ma 600 millió aranykoronás kölcsönről tárgyal és ezért az országban feltétlen rendre és nyugalomra van szükség. Schandl hangsúlyozta, hogy a kormányzatban csak a keresztény nemzeti felfogás és a keresztény gondolat lehet irányadó. Majd felhívta hallgatóságának a figyelmét arra a világversenyre, amely a magyar mezőgazdaságot válsággal fenyegeti. Erre a válságra el kell készülnünk és ezért erősítsük meg a magyar mezőgazdaságot a nagy világversenyre. Beszédjében még a parlament házszabályainak a mó-

dosítását követelte a nyugodt tanácskozás biztosítása érdekében. A beszámoló napján Csongrád város képviselőtestülete díszközgyűlést tartott és ezen *Greskovits Pál* és társai indítványára *Schandl Károly dr.-t* egyhangú lelkesedéssel Csongrád város első díszpolgárának választották meg.

A miniszterelnök genfi tanácskozásai.

Bethlen István gróf miniszterelnök folytatja genfi tanácskozását, amelynek az a célja, hogy a kölcsön felvételének az útját egyenesse. A miniszterelnök tanácskozásairól *Benes* cseh, *Nincsi* szerb külügyminiszterrel és *Titulescu* román megbízottal kedvező hírek érkeznek és a jelek arra mutatnak, hogy *Bethlen* külföldi útja nem lesz eredménytelen. *Kállay Tibor* pénzügyminiszter *Korányi Frigyes* báró párisi magyar követ társaságában Genfből visszaérkezett Budapestre. A pénzügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a magyar kölcsönre kedvező a légkör. A genfi tárgyalások során szóba kerültek a *kisántánt államai és Magyarország közötti* rendezendő politikai, jogi, gazdasági és pénzügyi természetű kérdések. *Benes* cseh külügyminiszter véleménye szerint is *rövidesen rendezhetők a vitás kérdések*. *Kállay Tibor* elmondotta, hogy nemcsak egy úgynevezett kisebb kölcsönről tárgyaltak Genfben, hanem a megbeszélés tárgya olyan *hosszúlejáratú kölcsönt biztosítani, amely a jövőtél fizetése és a zálogok terhe alól mentesítessék*. A kölcsön egy részét valószínűleg Svájcban lehet elhelyezni. A tárgyalások sikeres folytatásához a magyar kormány tagjainak szüksége van az egész magyar közvélemény támogatására. Több svájci bankár Genfben ebédet adott *Bethlen István* gróf és miniszter társainak a tiszteletére.

MEZŐGAZDASÁG

A búza termeléséről. Irta: Grábner Emil.

Befejeztük az *aratást*, a magyar derék és a magyar karok erőpróbáját. A *cséplőgép* is már csak kevés helyen bűg, — csupán csak ott, ahol kevés a gép — és most ismét a jövő évi termés *vetése* előtt állunk.

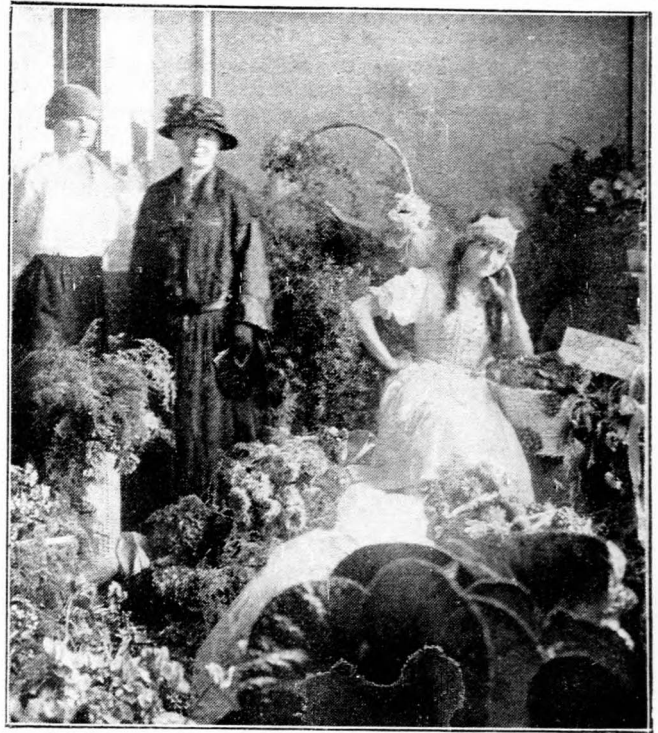
Mondják, hogy a *búza aranyérték* és most többé-kevésbé az, mi gazdák azt mondjuk, hogy ez az *élet*, a mindennapi *kenyér*, amiért imádkozunk. Nemcsak ez a *búza*, hanem a kukoricán kívül, gazdasági szempontból is, a *fő-növényünk*, érdemes tehát ezt jól termelnünk, hogy *minél nagyobb legyen belőle a jövő esztendőben a termésünk*.

Aki a búzának nem adott jó *előveteményt*, amely után jó talajmunkát végezhet a búza alá (korán érő trágyás, kapás, takarmány, vagy olajos növény), az már alapvető részletében elrontotta a jövő évi búzatermését. Ezen már csak a *jó időjárás* és Isten kegyelme segít. Nemkülönbön azon is, aki sovány földbe veti a búzáját, de ezen már a jó Isten is keveset segíthet, — ha kegyelmébe fogadja.

Sokat lehet afőlött gondolkodni, hogy *miért* választja sok kisgazda inkább azt a sorsot, hogy rossz munkája után egészévi aggodással, az *időjárás*t lesve, jó termésért imádkozzon, ahelyett, hogy *jó munkát* végezve, állhasson az *Úr* színe elé, hogy: «Uram megtettem a *kötelességemet*, add reá *áldásodat*».

Csak annyit ére szent haza földje, hogy csak *kotorászsunk* rajta? Vagy pedig érdemes azt igazán *megmunkálni*, megküzdeni a szárazsággal, rögökkel és a többi nehézségekkel, hogy azután magyar büszkeséggel mondhasuk: becsületes munka után *nagyobb a termésem, fokoztam az ország termését és ezzel elősegítettem nemzetem megerősödését?*

Bár csak törekednék erre *minden magyar gazda*, mert ez nemcsak nemzetének, hanem *önmagának és családjának is boldogulása*. Nem sok időnk van arra, hogy *ezzel* javítsuk a helyzetünket. Már most is olvashatjuk a lapokban, hogy az

Virágkötészet bemutatása a pécsi kertészeti kiállításon.

amerikai Egyesült Államoknak, Kanadának, sőt még a vörösök által tönkretett Oroszországnak is *jó búzatermése* van.

Ez azt jelenti, hogy: ha ezek az országok a *termésfeleslegeikkel* elárasszák azoknak az országoknak a piacait, amelyek *búzabehozatalra* szorulnak, a *búza ára olcsó* lesz és ez nálunk is bekövetkezik.

Az északamerikai Egyesült-Államokban már most is olcsóbb a búza, mint amennyiért a farmer azt termelte és ha igazak azok a hírek, hogy a világpiacon sok búzafesleg van, akkor a búzaárakra nálunk is nyomásztóan fog hatni. Ezt csak azért nem érezzük meg, mert a pénzünk értéke a szerencsétlen békekötés folytán folyton romlik. Ezért az erősvallatú országokban *olcsók* lehetünk. De ez csak játék a számokkal, mert ha a magyar gazda 80.000 koronát kap 1 q búzáért és 12½ q-ért *egymillió* magyar koronát, azzal még nem lehet boldog, mert ha *vásárolni* akar, akkor látja, hogy: a *levegőbe markol*.

Ezeket azért érdemes átgondolni, mert ha *vetünk*, érdemes arra is gondolnunk, hogy mire *aratunk*. Attól még távol állunk, hogy a búza ára potom olcsó lehessen, tehát a nagyobb árak miatt is érdemes *többet termelni*, ha pedig a világpiacon verseny folytán bekövetkezik a *búzaárak olcsóbbodása*, ezt a válságot *az bírja ki jobban*, akinek holdanként 6—8 q helyett 10—16 q búzája, vagy ennél is *több*, vagyis, mint már több helyen tapasztaltuk, 20 q búzája megterem, mert: *ha többet adhat el, olcsóbb áron is könnyebben boldogul*.

Mindenesetre az tehát a megélhetésünk *alapfeltétele* és a gazdasági boldogulásunk *tengelye*, hogy *milyen lesz a jövő évi búzatermésünk*. Annál inkább, mert ahol a búzatermeséket fokozására alkalmas módokat és eljárásokat teljes mértékben alkalmazzák, ott *ez* a többi növények termelésére is javítólag hat.

Érdemes tehát erről beszélnünk és gondolkodnunk, de még inkább érdemes megfelelően *cselekednünk*. A búza termelésének megfelelő módokat e helyen és könyvekben is* már többször megírtuk. Sokan *tudják* is ezt, de sajnos még többen *nem tudják*. Ebben van a hiba, ezért a következő közleményeimben erről kívánok tájékoztatást nyújtani, de csak

* Lásd: Grábner Emil: A kalászos gabonafélék termelése. Köztelek Olcsó Könyvtár.

sarkalatos kérdésekben, mert e helyen az *elemi* dolgokat nem tárgyalhatjuk.

Ha a fentemlített gazdasági válság, vagyis termény-árcsökkenés előbb vagy utóbb bekövetkezik, akkor a nagyobb búzatermés sem menti meg a gazdát, de *megsegíti* és az igazi segítség abban van, hogy *ne csak gabonagazdálkodást, hanem szántóföldi takarmánytermelést is folytassunk, mert így lehet több állatunk, több trágyánk, ennek révén nagyobb termésünk.*

A kálitrágyáról. *Irtá: Windisch, Róbert dr.*

A növényi szervezet felépítéséhez okvetlenül szükséges a kálium is. Mással pótolni szintén nem lehet ezt. Ha a növényeknek felvehető, számukra hozzáférhető káliumot akarunk a talajba juttatni, akkor használunk kálitrágyákat. Kálitrágyául a kálium különböző sóit használjuk, ilyenek a sósavas, a kénsavas, a foszforsavas, a szénsavas kálium s mások. A felsorolt káliumsók ára nem egyforma, illetőleg a bennük levő kálium egy-egy kilogrammja a különböző káliumsókban hol többbe, hol meg kevesebbe kerül. Mint hogy pedig a mesterséges trágyafélék használatánál figyelembe kell venni a jövedelmezőséget is, kálitrágyák használatánál csak ama káliumsókat használhatjuk, amelyekben eléggé jutányosan tudjuk megszerezni a szükséges káliummennyiséget. Mindez egyébként vonatkozik a foszfor- és a nitrogén-trágyákra is. Kálitrágyául azért nem használják a kálsalétromot, a foszforsavas káliumot és a kálium számos egyéb sóit.

A kálitrágyául használt sok legnagyobb mennyiségét a Németbirodalomban levő stassfurti sóbánya szolgáltatja. A stassfurti sóbányában levő sókészlet — sótómege, konyhasó — fölött káliumban dús sók rétege található. Előbb ki kell bányászni ezeket, s csak azután férnek hozzá a konyhasóhoz. A konyhasó fölött lévő káliumsók közül legfontosabbak a szilvin, a kainit és a karnallit. Különösen fontos a két legutóbb említett. A kibányászott kainitot, karnallitot forgalomba megörölt állapotban hozzák. A kainit szürkés-színű, apró vöröses sárgás színű darabokkal keverten. Átlagosan 12¹/₂% káliumot tartalmaz. A karnallit káliumtartalma csak 9%.

A stassfurti bányában található természetes káliumsókból kilúgzás, feloldás és átkristályosítás útján ú. n. töményített káliumsókat — kálitrágyákat — is gyártanak. A legtisztább ilyen készítmény a kénsavas kálium, amelyet kétféle minőségben gyártanak, 90- és 96% -osat. Mintegy húsz év óta olyan chlorkáliumot is hoznak Stassfurtból forgalomba, amelynek káliumtartalma 40%.

Martellin néven árusítottak egy időben mesterségesen előállított kálitrágyát, amely kovasavas kálium volt és a dohány trágyázására ajánlották.

A fa elégetése után visszamaradó hamut szintén a kálitrágyák közé sorolhatjuk. Ennek trágyaértéke csak akkor van, ha semmiféle előzetes kezelésben nem részesült. A vízzel kilúgozott fahamuban alig találunk káliumsókat s ezért az ilyen kálitrágyának nem is tekinthető. A fahamuban vízben könnyen oldható alakban találjuk a káliumot szénsavas sója alakjában. Vannak benne egyéb trágyaértékekkel bíró alkotórészek is, de mert káliumsók vannak benne a legnagyobb mennyiségben, ezért soroljuk ide. A kőszénhamunak, akár fekete, akár barnaszéntől eredt az, trágyaértéke nincsen.

Ha a cukorgyártás melléktermékéből, a melaszból szeszt főznek, melléktermékül melaszmoslékot nyernek. Ha beszárítva elégetik azt, olyan maradékot nyernek, amelyben sok káliumsó van szénsavas kálium alakjában. E maradékból kénsavas kálium is készíthető. Ez a legjobb minőségű kálitrágyák egyike, csak az baj, hogy rendszerint drágább, sem hogy jövedelmezően volna felhasználható.

Az előzőekben megbeszélt mesterséges trágyaféléken kívül még másokat ismerünk, még mások is szerepelnek a kereskedelemben meglehetősen nagy számban. Ezek ismeretetésére sokkal több helyre volna szükség, mint amennyi lapunkban e célra rendelkezésünkre áll. Céloom az volt, a jelen alkalommal mindama kereskedelmi trágyafélék előállítását

ismertetni, amelyeket a gyakorlati gazdák nemcsak többé-kevésbé jól ismernek, de már évek óta jó eredménnyel alkalmaznak is.

A többtermeléshez több út vezet, sok módja van annak, hogy fokozhassuk termésünket. Eme utak egyike a mű- vagy kereskedelmi trágyafélék egyszerű használata. Hogy mikor használjunk műtrágyát és közülük melyiket, mi módon, azt majd alkalomadtán nálamnál hivatottabb fogja lapunk olvasóinak elmondani.

A tejhozam növelése jó fejés útján. Teheneink tejhozamát jobb takarmányozás mellett azzal is növelhetjük, ha minden fejéskor alaposan, az utolsó cseppig kifejjük a tőgyet. Így a tőgyet erősebb munkára serkentjük. Egy német gazda írja, hogy ő fejőszemélyzetének külön jutalmat ígért az alaposabb fejés nyomán elérendő tejjöbbletért. Az eredmény az lett, hogy 33 tehenénél fejésként és naponként 6 héten belül 6-9 literrel fokozatosan 9-4 literre nőtt a tejmennyiség, sőt — az arányosan javított takarmányozás mellett — 3 hó folyamán már 12 literre emelkedett. A gazda meg van győződve róla, hogy ilyen fejési jutalmak útján sok nagy- és középbirtokon néhány hét alatt 20%-kal lehetne emelni a kifejt tej mennyiségét.

Fordítsunk nagyobb gondot a gépek és eszközök karbantartására! Nagyon is idősekré Nyárády dr. akadémiai tanárnak a figyelmeztetése. A gépek ára hihetetlenül felszökött. Meg kell tehát becsülni és romlástól óvni a birtokunkban levőket. Bűnös dolog ma gépeket a szabad ég alatt, a barázdákban hevertetni, hol eső, hó, szél marja és tönkreteszi: fája elkorhad, vasa megrögződik. Az összes gépeinket használat után vigyük tető alá; a vizet, sarat le kell róluik tisztogatni és a vasalkatrészeket kisebb értékű zsiradékkal bekenni, hogy ne foghasson rajta a rozsd. A tengelyek, csapágyak kopásának csökkentése érdekében ne feledkezzünk meg a gyakori kenésről.

Csávázzunk! Rengeteg az üszöglár az ország minden vidékén. Ezért a vetőmagvak csávázását egy gazdának sem szabad elmulasztani. Szabó Ferenc uradalmi főintéző a következő eljárást ajánlja: készítsünk egy kádban 1%-os rézgálicoldatot. A búzát öntsük egy teknőbe és öntsünk rá 1/10 résznyi rézgálicoldatot. Most a búzát addig keverjük, míg a rézgálicoldatot fel nem veszi. Végül a csávázott magot lapátokkal szedjük ki az edényből és 12 óráig széttergetve szárítsuk. A zsák, melyben a csávázott magot a földre kivisszük, ugyancsak bemártandó rézgálicoldatba, mert különben esetleg a szákszövetben levő üszögspórák újra befertőzik a vetőmagot. Ezen eljárással 1 kg. rézgálic kell kb. 12 hektoliter gabona csávázásához.

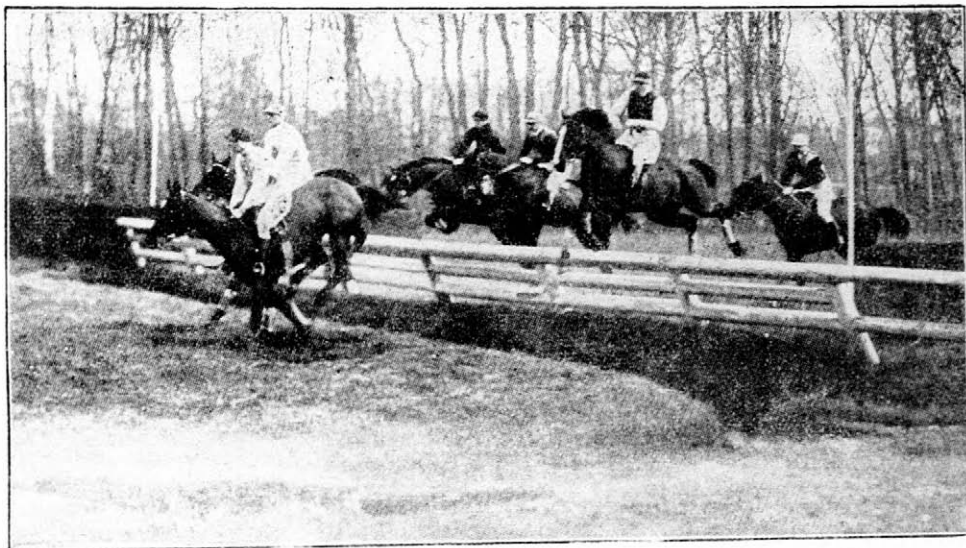
A keheség gyógyítása. Keheiséget gyógyítani nem lehet. Nadragulyaméreggel rövid időre a lélekzés nehézsége kevésbé feltűnő, de ez nem orvoslása a bajnak. Súlyosbodása ellen lehet tenni annyit, hogy kehes lovat a fűrésztől munkától óvjuk, nehezen emészthető, felhúvó, nagy teriméjű takarmánnyal nem etetjük és az istálló levegőjét tisztán tartjuk.

Főiskolai diákok a havasi gazdálkodás szolgálatában. A havasi legelők, melyeken a legegészségesebb állat nevelkedik, meglehetősen el vannak hanyagolva. Bokrok, gyomok, kövek évről-évre csökkentik fűtermésüket. Természetesen e ritka népességű helyen nehéz megfelelő munkaerőt szerezni. Nagyon életrevaló tervet foganatosított meg a bajor-osztrák havasi gazdák egyesülete, mikor egyetemi és főiskolai hallgatókat szolgáltattak fel, hogy a nyári vakáció alatt a hegyezés és egyéb sportok helyett álljanak az alpesi gazdálkodás szolgálatában. A fűtermő területek rendbekerítéséért jó ellátást (tej, vaj, sajt) és fizetést ígér. Ehhez járul természetesen az egészségre kétségtelenül előnyös «nyaralás» a magas hegyeken. E sorok közlésével fel akarjuk hívni a gazdasági egyesületek, felügyelők és községi előljáróságok figyelmét arra, hogy nálunk is volna ilyen munka és munkás bőven. Községi legelőink nagyon el vannak hanyagolva: gyomok szívják ki ott a talajért s mindinkább koplal a jószág. A telkesítési munkákra igen alkalmasak lennének a nyári szünetekben cserkészünk fűre csapatai. A cserkész-intézmény programjába nagyon könnyen bele lehetne kapcsolni a fontos termelő munkát, mely a csapatnak élelemzést biztosítana a gazdák részéről, másrészt jó levegőt, mozgást stb. nyújtaná a fejlődő nemzedéknek, mely szeptemberben azzal a lélekemelő tudattal térhetne vissza az iskola padjaiba, hogy a város porában testet-lelket őröltenyélés helyett nemzeti termelő munkából derekasan kivette részét!

Asthmát, tüdőcsúcshurutot, rekedtséget stb. gyógyít: *Asthma* Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrássy-út 87. sz. Telefon: 123—82.

A lóversenyek jelentősége. A lóversenyeken kipróbálják a legnemesebb lovakat, az angol telivéreket és a versenyben elsők, melyekben tehát legjobb szív, tüdő van, amelyek legjobb inakkal és izmokkal rendelkeznek, azok után nevelnek a lótenyésztés számára csődöröket. A lóverseny tehát nem luxusintézmény, hanem a lótenyésztés felvirágoztatásának nélkülözhetetlen eszköze.

A tejelőképesség külső jelei. A tehén értékét elsősorban az határozza meg, hogy mennyi tej fejehető tőle. Ha a tehenet megfejni nincs módunkban (pl. vásáron), akkor csak külső jelekből szerezhetünk tájékozódást a tejelőképessége felől. Már apáink eltesték, hogy legtöbb jó fejű tehén akad a finomszervezetű, lassan fejlődő, nyugodt vérmérsékletet eláruló egyedek közt, melyeknél a tőgy nagysága stb. is garantálják az intenzív tejképző munkát. A finom szervezet jellemzője tudvaleg a ritka, rövid, sima és fényes szőrzet, finom- és hosszúszerű farkbojt, vékony, esetleg gyűrűzött szarvak; a finom, rugalmas, könnyen ráncolható (így a nyakon és a hátsó combok közt is sűrű ráncokat alkotó) bőr, a finom fej, száraz izületek. A lassú fejlődést elárulja a megnyúlt fej, hosszú gerincoszlop, a hosszú és őstővér nyak, nagy bordaközök, hosszú horpasz, hosszú fark; a mellkas elég mély és hosszú, de kevésbé dongás, a végtagok aránylag hosszúak, izomszegények, de szikarak; az egész testen szegényes, száraz az izomzat, kevés a bőr alatti kötőszövet s így nem kerekednek, hanem szögletesnek tűnik fel a testalkat. A törzs mellő része kevésbé fejlett, a középrész azonban hosszúságával, a hátsó rész szélességi méreteivel tűnik ki. Végre leginkább indokolt a tejelés szervének, a tőgynek berendezését és működését eláruló jelek kellő méltánylása. A finoman szőrözött, arányosan épült, mirigyes tapintatú, vastag, kanyargós tejerék és tágas tejszészikkével rendelkező, egymástól távolálló, jól felelt bimbókat viselő, fejés előtt duzzadt, utána összeeső tőgy tekinthető a bő tejelés szervének. De e felsorolt «tejjelek» értékét túlbecsülni hiba volna. Mindezek csak összességükben nyújtanak támpontot a tejelőképesség felől, míg egyenkint teljesen megbízhatatlannak, sőt még összességükben is csak oly általános következtetést lehet levonni, hogy az illető egyed a jobb, vagy gyengébb fejű csoporthoz tartozik, de korántsem nyújtanak ezek biztos alapot a következtetésre és még kevésbé szabad belőlük literekben kifejezhető tejmennyiségre következtetni.

Lóverseny akadályugrással.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Tizennyolc éves fiatalember vagyok, cseh megszállott területen lakó rokonaimhoz szeretnék menni lakni. Megengedi-e a cseh kormány? (K. M.) — **Felelet.** Mindenesetre útlevelet menjen rokonaihoz és ott kérjen az illetékes hatóságtól letelepedési engedélyt. Hogy ezt megkapja-e vagy sem, az az ottani hatóságoktól függ.

Kérdés. Tessék közölni egy magánnyomozó intézet címét. (E. István.) — **Felelet.** Globus detektívállalat, Budapest, VII., Erzsébet-körút 15.

Kérdés. Négy polgári iskolát végeztem és felső kereskedelmi iskolába ösztöndíjjal iratkoztam. Mit tegyek? (T. Imre.) — **Felelet.** Felvételi vizsgát kell tennie. Azonban a felvételi határnapot elmulasztotta, ezért kérvényben forduljon a tankerületi főigazgatóhoz, hogy engedélyezze a vizsga letételét. A kérvényben jelölje meg, hogy miért nem jelentkezett idejében, hol akarja a felvételi vizsgát letenni és melyik iskolába akarja magát felvétetni. A hármass osztályzatok nem akadályai felvételének. Fontos, hogy a felvételi vizsga jól sikerüljön.

Kérdés. Van-e olyan könyv, amelyből a flörtölést megtanulnám? (Tolcsva.) — **Felelet.** Tolcsván kitűnő ötputtonos asztalozó terem és ha abból iszik egy pohárral, többet tanul, mintha az összes erre vonatkozó könyveket végigolvassa. Ha egy pohár nem használna, ígyék meg kettőt.

Kérdés. 1924-ben mi az év uralkodó bolygója? (T. L. Solt.) — **Felelet.** A Jupiter. A bolygókról és jelekről a kiadásunkban megjelenő naptárak kimerítő felvilágosítást adnak.

Kérdés. 1920-ból 25 ezer koronás takarékbetétem van. Remélhetem-e, hogy idővel értékesebb lesz a betett összeg? (R. J.) — **Felelet.** Bizonyosat nem lehet erről mondani. A pénzünk javulására számíthatunk, de nem lehet tudni, hogy az állam milyen rendelkezéseket fog hozni a közjó érdekében.

Kérdés. Okleveles tanító vagyok. Ha a nemzeti hadseregbe lépnék, tudnék-e tovább tanulni, járhatnék-e az egyetemre? (B. I.) — **Felelet.** Igen. Egyévi szolgálat után engedélyt nyer, hogy mint katona az egyetemre járhatson.

Kérdés. Új hordót hogyan kell előkészíteni használatra? (M. Gy. Sárpentele.) — **Felelet.** Régi tapasztalat, hogy egészen új hordóba mustot vagy bort önteni minden előkészítés nélkül nem szabad, mert a dongákból kioldódó cserav és festőanyag a fehért bort barnává teszi, a vörös bort pedig elhalványítja festő-

anyagának kicsapása révén. Új hordók előkészítésére a következő eljárást ajánlják: öntsünk a hordóba ürhektoliterenként 8–10 liter forró vizet, hengeressük meg, majd — amikor hűlni kezd — öntsük ki s ezt a kiforrzást többször ismételjük meg. Forrázás után töltsünk a hordóba ürhektoliterenként 6 liter 2–3 százalékos szódaoldatot, hengeressük meg a hordót s kihűlés előtt öntsük ki. Ezután forró vízzel néhányszor ugyanúgy kezeljük a hordót, mint előbb a szódaoldattal, végül hideg vízzel megtöltve 2–3 napig állni hagyjuk. Az ily módon előkészített hordóba újbort és mustot minden baj nélkül befejezhetünk, de óvort még ilyen gondosan előkészített új hordóba sem tanácsos fejtetni, mert még mindig juthat kevés «faiz» a hordóba, ami annál kellemetlenebb, mennél érettebb, finomabb a bor.

Kérdés. Iparos vagyok és engedély mellett saját használatra dohányt termeltem. A pénzügyőrség meg akarja most semmisíteni. Mit tegyek? (H. P. Zics.) — **Felelet.** Kérdése nem világos, ezért csak annyit közölhetünk, hogyha engedélye volt, az engedélyezett számú dohánypalántáknak szabályszerinti termelése miatt kellemetlenség nem lehet. Leszedéskor a dohányt tövestől kell kihúzni, mert a sarjdohányért megbüntetik.

A kisdohívatai üzenetei. (P. K. Törökszentmiklós.) 13.600 K előfizetési díját köszönettel nyugtázzuk.

Üzenet a könyvrendelőknek. (B. N. Sándor Nagyherek.) A kért könyv kifogyott. — (B. I. Nagycigánd.) Buday Barna: Titkok földje és Karikás János csodálatos kalandjai c. könyve együtt 2700 korona. — (B. D. Ispánk.) A bútorok fényezéséről írt könyv ára 4500 korona kiadóhivatalunkban.

Á munka nem szenvedés, nem kínlás, sőt ellenkezőleg: csak az lehet boldog s mondható szerencsésnek, aki bizonyos időn belül a legtöbb jó és hasznos dolgot képes megfenni s ezt meg is teszi. Széchenyi.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Falulejlesztési kiállítás Kaposvárott.

A miniszterelnök, közoktatásügyi és földművelésügyi miniszterek fővédnöksége alatt Kaposvárott *szeptember 27-én* megnyíló falulejlesztési kiállítás méltóan fogja bemutatni az salódnántúli megyék kulturális életét, gazdag népművészetét, a kisczudák és uradalmak, gyárak, kézmű- és háziiparosok termékeit. A bejelentésekből ítélve époly gazdag lesz az építészeti, kertészeti, méhészeti, vadászati, halászlát, egészségügyi csoportja is. A kiállítással kapcsolatosan gépversenyt, lövészportyát, állatdíjazás, löverseny, gazdaggyűlés és többféle ünnepség is lesz. *Bejelentések szeptember 23-áig teendők meg Kaposvárott a Mezőgazdasági Kamaránál, vagy Budapesten a Falu-Szövetségénél, VIII., Vas-utca 19. szám alatt.*

Japán tudós Simongátpusztán.

Somogy megye déli részén, *Simongátpusztán* közelében fekszik a 468 hold kiterjedésű mesterséges haltenyésztőtelep, amelyet *Gosztonyi Mihály* földbirtokos épített ki. A halastó *egész Európában híres.* *Nakei Notubaka* tokiói egyetemi tanár, a budapesti japán konzulátus egyik tagjának és *Gosztonyi* földbirtokosnak kíséretében a napokban a pusztára érkezett, mivel *tanulmányozni kívánja a halastó mintásterület berendezését.*

A magyar dohánytermelés válság előtt áll.

A Debreceni Mezőgazdasági Kamara kerületében évről-évre súlyosabb helyzetbe kerülnek a dohánytermelők. A magyar dohánytermelés válság előtt áll s ha sürgősen nem lehet segíteni: néhány év alatt a magyar dohánytermelése úgy leromlik, hogy évtizedek alatt sem lesz újra régi színvonalára emelhető. E bajoknak és a segítség lehetőségeinek megtárgyalására és az e téren indítandó akció irányainak megállapítására *szeptember 24-én* délután 3 órakor Debrecenben, a megyeháza nagytermében a Debreceni Mezőgazdasági Kamara *dohánytermelési értekezletet tart.*

Állattenyésztési vándorgyűlés Tolnatamásiban.

A *Tolnatamási és Vidéke Lótenyésztési Szövetkezet* működésének széles körben való megismertetése és népszerűsítése céljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ez évi őszi állattenyésztési vándorgyűlést Tolnatamásiban fogja rendezni szeptember hó 23-án, amidőn az ottani lótenyésztési szövetkezet lódíjazását, kocsis- és síkversenyét fogja tartani és így 400–500 törzskönyvezett ló kerül bemutatásra és részben kipróbálásra. Az OMGE a vándorgyűlést tanulmányi kirándulásokkal köti össze és pedig szeptember hó 22-én a majsai bérgazdaság jólírtú tehenészetét és ementáli sajtgyárát, továbbá Szakály községben az ottani kisczudaméneket szemlélik meg, szeptember 24-én pedig a sütvényi állami angol telivér- és félvérméneket tekintik meg. A kiránduló társaság szeptember hó 22-én reggel indul és 24-én estére tér vissza Budapestre. A vándorgyűlés iránt az állattenyésztő gazdákörzéség részéről igen nagy az érdeklődés, úgy hogy oda sokan fognak leutazni. A vándorgyűlésre természetesen meghívják nagyatyádi *Szabó István* földművelésügyi minisztert is, aki kilátásba helyezte látogatását.

A haszonbérmegeállítási kérelmet október 17-ig lehet benyújtani.

A földművelésügyi minisztériumtól nyert értesülés szerint az 1922/23. és a hátralévő gazdasági évekre vonatkozó haszonbérmegeállítási kérelmek benyújtására, illetve módosíthatására (amennyiben a kérelmet augusztus 19-éig a bírósághoz beadták, de azt még jogerősen el nem intézték) megállapított 30 napos határidőt *további 30 nappal, vagyis bezárólag 1923 október 17-éig meghosszabbították.*

Kertészeti kiállítás Pécsen.

Szépen sikerült kertészeti kiállítást rendeztek az elmúlt napokban Pécsen. A kiállítást *Gotthardt* miniszteri tanácsos nyitotta meg a földművelésügyi miniszter nevében. Délmagyarország kertészettel foglalkozó egyesületei, valamint az iskolák pompásan összeállított csoportokat alkottak, a virágkötészetnek valóságos műremekeit mutatták be, úgy hogy a kiállítás valóban nagy sikert ért el. Képzünk a kiállítás megnyitását s a virágkötészeti rész egyik csoportját örökítik meg.

Állatvásár, kiállítás és tornaverseny Szarvason.

Békés-Arad vármegyék vitézi székének szarvasjárásai vitézi szakasza a békésmegyei gazdasági egyesülettel és Szarvas nagyközség előjáróságával karöltve, szeptember 30-án *Szarvason állatkiállítást, tenyészállatvásárt, iparkiállítást és mintavásárt, továbbá ezzel kapcsolatban ló- és kocsiversenyt, torna- és atlétikai versenyt rendez.* A ló és kocsiverseny keretében külön hajtóverseny és löverseny lesz kisczudák részére és külön ügétőverseny úri kocsik részére. A tornaünnepélyre a vidéki bajnokcsapaton, a hódmezővásárhelyi TVE-en kívül több egyesület, továbbá öt főgimnázium jelentkezik. Az atlétikai és tornaszámok között a hódmezővásárhelyi Jambó hölgyecsapat és a Szarvasi Leányegyesület tornászcsapata szerepel.

Olaszország magyar bort vásárol.

Ismeretes a magyar borpiac jelenlegi nehéz helyzete, mert a külföldi piacok seholsem voltak kedvezőek számunkra s így a borfeleslegünknek külföldön való elhelyezése nehézségekbe ütközött. A magyar boroknak legrégebbi fogyasztója, Németország, az utóbbi időben csak 3300, Csehország 15.000, Ausztria 7900 métermázsát vásárolt tőlünk. Ausztriában a magyar bornak erős versenytársa az olasz bor és az osztrák kormány négyszerte kisebb vámot vet ki az olasz borokra, mint a mienkre. A magyar borpiacot igen meglepte az utóbbi időben az, hogy Olaszország, amelyet a külföldi borpiacokon erős versenytársunknak ismertünk, megkezdte saját országába a magyar borok bevitelét. Egyelőre nem nagy a borkivitelünk Olaszországba, mindössze 2400 métermázsá. Valószínű, hogy az olaszországi kivitelünk egy részét az olaszok tovább adják, esetleg olasz cégér alatt. Mindenesetre azonban megnyugtató a dolog, hogy a magyar bor a mostani viszonyok között is versenyképes.

Nemesített mezőhegyesi őszi búzavetőmageladás.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 1923. évi terméséből 5000 q mezőhegyesi nemesített utántermésű és árpádhalmi nemesített utántermésű őszi búzavetőmag kerül eladásra községi termelői bizonyítvány ellenében, a szállítási napján jegyzett tőzsdei ár alapján és húsz százalék tisztítási felár hozzáadásával számított egységáron, vévő szákaiban, előzetes fizetéssel. Részletes eladási feltételeket kfvánatra küld a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatósága. Mezőhegyes, 1923. évi augusztus hó 15. *A igazgatóság.*

A Felvidéken alig négymázsás búza termelt.

Világszerte kitűnő volt az idén a gabonatermés, csak a cseh járom alá hajtott Felvidék mezőgazdasága mutat ijesztően szomorú képet. Az őszi búzában *fele termelt a tavalyinak*, pedig a múlt évi termés is silány volt. Abaujban, Sárosban, Zemplénben a gazda kénytelen lesz vásárolni vetőmagot. Holdankint *alig négymázsás a termés*, de ez is csak elvétve. Hasonlóképpen szomorú az eredmény a kapásnövényeknél, így hát a gazdák helyzete valóságosan katasztrofális. Tetézi a bajokat a *rendkívüli nagy vágondézsma*, amely apránként teljes csödbe viszi a gazdákat.

Népművelési titkárok országos értekezlete.

Szépen fejlődő népművelődési ügyünk hathatósabb előmozdítása érdekében a népművelési titkárok kétnapos értekezletet tartottak Budapesten. Az értekezleten a közoktatásügyi minisztert *Czakó Elemér* államtitkár képviselte. Az értekezleten az iskolán kívüli népművelés összes függő kérdéseit, különösen ami az írás-olvasás terjesztésére irányuló teendőket illeti és a tanyai népoktatás ügyét tárgyalták. A készülő népművelési törvényjavaslat megalkotásához az értekezlet a gyakorlati élet alapján álló határozati javaslatlalt élt.

Rákosi Viktor meghalt. Azok közül, akik a szebb mul-
tat, a boldogabb idöket juttatták mindig az eszünkbe, egy
ismét kidölt. *Rákosi Viktor*, közismert írói nevén *Sipulusz*,
elköltözött az élök sorából. Rákosi Viktor munkáit mindenki
ismeri, könyvei közkézen forognak, minden család asztalán
ott voltak, ahol a szelid humor, a tiszta magyar erkölcs
rajzait szerették. Ki ne ismerné *Az elnémult harangok*-at
vagy a *Korhadt fakeresztek*-et, irodalmunk két drágagyö-
nyét és a fáradhatatlan és termékeny író pompás humorú
munkáinak egész sorát... Rákosi valóban írónak született.
Már fiatal gimnázista korában Ambrus Zoltánnal együtt
irodalmi társaságot alapított. Eretségét után újságíró lett s
tizenkét évig dolgozott több fővárosi lapnál. Legtöbb kar-
colata Sipulusz álnév alatt jelent meg, amelyeket a közön-
ség gyorsan megkedvelt és Sipulusz nagy népszerűsége tett
szert. 1885-ben jelent meg első elbeszéléskötete *Verőfény*
címmel. Ezután sűrű egymásutánban jelennek meg könyvei,
színművei. Tagja volt a Petőfi- és a Kiszfaludy-Társaságnak
s halála napjáig belső munkatársa a Budapesti Hirlapnak.
Már hosszabb idő óta betegeskedett, de emellett is mindig
dolgozott. Vasárnapként pontosan beküldötte lapjának a
cikkét. Halálának közvetlen oka tüdőgyulladás volt. Halálos
ágyánál mellette voltak *Rákosi Jenő*, *Rákosi Szidi* és az egész
család. Az elhunyt író hatvanhárom évet élt. Temetésén az írói,
művészi világ, a társadalmi és politikai élet számos kitün-
dése megjelent, hogy búcsút vegyen egy igaz magyar szívtől.

Emlékoszlopot emeltek az ivándárdai hősöknek. *Ivándárda*
délbaranyai határszéli község szép hazafias ünnepség keretében
leplezte le a minap 23 elesett hősenek emlékoszlopát. Az ünne-
pelyen a kormányzó *Maxon Lajos* tábornok, a vármegyét *Fischer*
Ferenc főispán és *Stenge* alispán képviselte. Az ünnepségen, amely
evangélikus és római katolikus tábori istentisztelettel kezdődött,
közreműködtek *Zemann Zoltán* evangélikus, *Berta Lajos* római
katolikus tábori lelkész, *Schrödl Mátyas* segédlelkész, *Vértesi*
Zoltán evangélikus lelkész, *Wölfl* tanító és *Mándy Samu* nem-
zetgyűlési képviselő. Az emlékmű létesítése *Wölfl* tanító, *Schul-*
teisz bíró és *Wescha* jegyző érdeme.

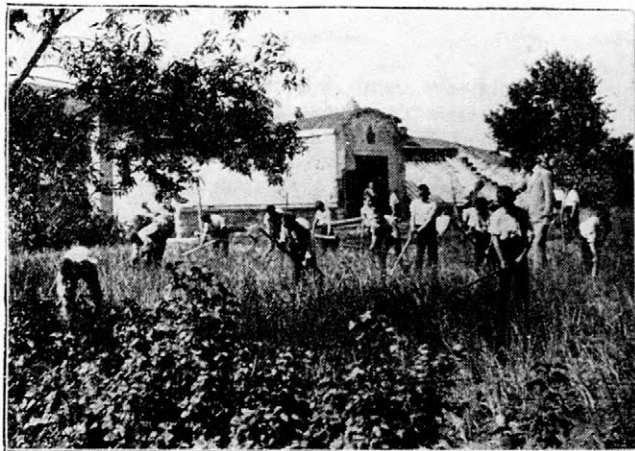
A határrendező bizottságok három helyen döntöttek
javunkra. Az Abauj és Sáros vármegyében működő határ-
megállapító bizottság Sátoraljaújhely mellett végigjárta a
cseh-magyar határt s olyképen igazította ki azt, hogy
Sátoraljaújhely visszakapta vízműtelepét a csehektől. A bizott-
ság a vízműtelepet ünnepélyes formák között adta át
Sátoraljaújhely kiküldötteinek. Ugyancsak a napokban ren-
dezte a bizottság csonka Abauj vármegye határát is. A határ-
rendező bizottság itt a magyaroknak ítélte a Dereng köz-
ségről a percesei tetőig, onnan Kékeddig és Kékedtől a zempléni
határig húzódó területet. *Ez a terület mintegy hatszáz*
katasztrális holdat tesz ki. Minthogy az osztrák kormány
a mosonvármegyei határmegállapítás ellen a nagykövek
tanácsánál beadott fellebbezését visszavonta, *Traeger Ernő* dr.
miniszterelnökségi osztálytanácsos, magyar határmegállapító
biztos, a magyar kormány nevében *átadta a közigazgatási*
*hatóságoknak a határmegállapító bizottság által Moson vármegyé-
ben Magyarországnak visszaitt területeket, még pedig:*
Albert Kázmér pusztát 1400, Rohrerföldet 870, Fácánkert-
majort 835, Mexikó-pusztát 1050 és az oroszvári uradalmi
részét 800 katasztrális hold terjedelemben. Ezenkívül a
semleges zóna megszüntetése következtében a magyar hata-
lom kiterjesztett a 2160 holdas Jesse-major pusztára és az
500 holdas Uj Saida-pusztára is.

A vádtanács szabadlábra helyezte Aport és társait. Ismere-
tes, hogy az ügyészség indítványozta *Apor-Vogel Viktor*, *Zsiross*
János, *Ókrós Dezső*, *Bartha István*, *Tóth György*, *Hauser Antal*,
Kabos Odön, *Benkő Barnabás*, *Borvári József*, *Read Barnabás* és
Ivatsón Ferenc előzetes letartóztatását *Kovács Miklós* vizsgálóbíró
előtt, akiket jogtalan toborzással és puccskísérlettel vádolt meg.
A vizsgálóbíró az iratok áttanulmányozása, valamint a gyanúsít-
ottak kihallgatása után úgy döntött, hogy valamennyi gyanúsítottat
szabadlábra helyezi, mivel bűncselekményt egyáltalában nem lát
fennforogni. A gyanúsítottak a mult héten elhagyták az ügyészség
Markó-utcai fogházát.

Az olasz király kitüntette Romanelli ezredesét. Az olasz
király *Romanelli* ezredesnek, *Mersler* kapitánynak és *Salmi*
hadnagyak Magyarországon a kommunizmus alatt kifejtett
működésükért *rendjelet adományozott.*

Négy újabb Petőfi-emléktáblát állítanak fel. Petőfi
emlékét a közeljövőben négy helyen fogják megünnepelni.
Dunavecse község, ahol a költőnek több halhatatlan verse
született meg, szeptember 30-án *Platthy György* nemzet-
gyűlési képviselő vezetésével rendez emlékünnepelet. Hajdu
vármegye és *Debrecen* város közönsége emléktáblával jelöli
meg a *horiobágyi csárdát*, ahol Petőfi egyik legszebb versét
írta. *Szabadszállás* nagyközség közönsége pedig Petőfi
szüleinek házát jelöli meg október egyik vasárnapján. Borsod
vármegye és *Miskolc* város közönsége *Déryné, Széppataki*
Rózanak, az úttörő nagy művésznőnek emlékünnepeletével
kapcsolatban szintén megjelöli Miskolcon azt a házat, ahol
Petőfi egykor tartózkodott.

Az éhes berliniek fosztogatják a burgonyaföldeket. A Berlin
környékén levő földeken a nagyarányú burgonyatolvajlások a
rendőrség erélyes intézkedései ellenére sem csökkentek. A napok-
ban *Wiederschönhausenben* a rendőrség és több burgonyatolvaj
között, akik a rendőrökre több lövést adtak le, *szabályos fegyver-*
harca került a sor. A menekülő tolvajok rálöttek azokra a jár-
óelökre is, akik őket feltartóztatni igyekeztek. A tolvajoknak siker-
ült elmenekülniök. A földek átkutatásánál *három mázsa frissen*
kisáított burgonyát találtak.

A balatonfüredi állami Erzsébet Szeretetház növendékei a konyhakertészetben.

Aki nem akar csalatkozni, maradjon itthon. A kivándor-
lási ház híre Csonkamagyarországból Törökországba is el-
jutott. *Mehmed Hamdi Bey*, egy konstantinápolyi gyáros fia,
aki iskoláit Szegeden végezte, levelet küldött egyik ottani
ismerősének, amelyben a kivándorlási mozgalomra vonatko-
zólag tesz észrevételeket. *Hamdi Bey*, mint jó magyarbarát,
óva inti a magyarságot, nehogy könnyelműen itthagyja az
aranykalászos rónát s azt egy félvad területtel cserélje föl,
ahol a termőföldeket csaknem minden esztendőben csata-
térnek sajátítják ki az idegen nagyhatalmak. «*En, aki min-
denkivel csak jót akarok tenni — írja Hamdi Bey —*
figyelmeztetem magyar testvéreimet, itten a boldogulás ma
még nagyon nehéz. A munkanélküliség itt is nagy. Csak
azt tanácsolhatom a magyaroknak, hogy *maradjanak otthon,*
ha nem akarnak csalatkozni. Ezeket írja *Hamdi Bey.* Egy
magyarbarát török figyelmezteti a Törökországba kivándor-
olni készülőket, hogy milyen sors vár rájuk is, ha kezükbe
veszik a vándorbotot s itthagyják az édes anyaföldet.

**Tisztiorvosi hivatalokat állítanak fel a pestkörnyéki közsé-
gekben.** *Végh János* dr., Budapest székesfővárosi tisztii főorvosa,
nagyjelentőségű tervet dolgozott ki arra vonatkozólag, hogy *meg-
akadályozza Budapest környékéről a ragályos betegségeknek a*
fővárosba való hurcolását. A fővárosi tisztii orvosi hivatala leg-
gondosabb működésével sem tudta megakadályozni ugyanis, hogy
a környéken levő helységekből fertőző betegek ne járjanak be,
miután ezeket a betegeket kint nem tartották nyilván. A tisztii fő-
orvos ezen olyképen kíván segíteni, hogy *mintegy huszonöt fő-
városmenti községben tisztiorvosi hivatalokat állíttat fel.*

OLVASÓINKHOZ!

A „Vasárnap“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg s a szórakoztató, mulattató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Aki tehát szívén viseli a kiszarva-, földműves- és kisiparos-társadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemessé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnap“-ra.

A „Vasárnap“ a legolcsóbb hetilap.

A „Vasárnap“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb élő tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	1800 K
félévre	3600 K
egész évre	7200 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923 szeptember 15-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be. Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, VI., ker., Ó-utca 10. szám.

Állami státusba sorozzák az alsópapságot. A kiszarva-párt legutóbbi értekezletén szöbakerült az alsópapság helyzetén való segítés. A kérdéstről tárgyalta a minisztertanács is, amely elhatározta, hogy rendeletet ad ki, amellyel szabályozni fogja az alsópapság, elsősorban pedig a hitoktatók és hittanárok helyzetét. A kormány köteletségének tartja, hogy az alsópapságot munkájának elvégzéséhez szükséges jobb anyagi helyzethez juttassa. A hittanárokat és hitoktatókat épen ezért **állami státusba sorozzák.** Jóllehet a hitoktatók és hittanárok képzettségüknek fogva magasabb osztályba volnának sorozandók, **egyelőre csupán a tizenegyedik osztályba kerülnek, az állam anyagi helyzetére való tekintettel.** A papság megértvén az állam helyzetét, az osztálybatorozás ellen nem is emel kifogást.

Letartóztatták a forradalmat szervező bolgár kommunistákat. A bolgár kommunisták szeptember 17-ére **forradalmi mozgalmat készítettek elő.** A mozgalom központjai Szófia, Sumla, Várna és Plevna volt. A kommunisták a hadsereg soraiba is be akartak férközni. A bolgár kormány az összeesküvés felfedezése után erőyes intézkedéseket tett. **A kommunisták vezetőit az egész országban letartóztatták,** a kommunista lapokat felfüggesztették, a kommunista párhelyiségeket bezárták és több helyütt házkutatást végeztek.

Házasság. Szilassy Zoltán, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója és neje, **Hegedűs Róza,** leányát, **Johannát** szeptember 15-én vezette oltárhoz az Egyetem-téri templomban **Fellner Kálmán dr.** hevesmegyei földbirtokos.

Hock János és Lovászy Márton sajtópörében a bíróság kimondta a bűnösséget. **Hock János és Lovászy Márton** a múlt év szeptemberében cikkeket írtak a csikágói magyar lapokba, amelyekben a budapesti ügyészség a magyar állam becsülete ellen elkövetett büntető tényközléseit látta fennforogni. Emiatt a cikkírók ellen **vádírtat készített.** Az ügyet a múlt szombaton tárgyalta le a büntetőtörvényszék sajtóbírósa, amely a **vádoltak távollétében döntött az ügy felett.** Az ügyész vádbeszédében rámutatott arra, hogy **Hock János, Lovászy és társai izzó gyűlölettel vannak eltelve minden iránt, ami magyar.** **Hock János** Róma megfosztotta a papi talártól és az amerikai klérus minden templomból kiűztette. A cikkeket célja az volt, hogy Magyarország ellen külföldi akciót erószakoljanak ki. A védők beszédei után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, majd kihirdette végzését, amely szerint **bűnösnek mondja ki a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétségben Hock Jánost és Lovászy Mártont.** A törvényszék — jelentette ki az elnök — a vádlottak távollétében **csak a bűnösség megállapítására szorítkozott.** A törvényszék nem látta bebizonyítotttnak, hogy a cikkeknél célja ellenséges akcióra való buzdítás lett volna, ezért **mondta ki a vádlottakat csupán vétségben bűnösnek.** Az ítélet ellen a minősítés miatt az ügyész, a bűnösség kimondása miatt pedig a védők jelentettek be fellebbezést.

Japánban már megindult az újjáépítő munka. Japánban az újjáépítő munka máris megindult. Hatalmas arányokban folyik a gyűjtés is a földönfutók számára. A miniszterelnök vezetésével állami segítőbizottság létesült s a mozgalomhoz **elsőnek a mikádó járult hozzá tízmillió jen adománnyal.** A kormány kilenc és félmillió jent utalványozott ki és a magánosok is áldozatkészséget tanúsítanak. A japán flotta tömegesen szállítja az élelmiszereket Kínából, Japán nyugati tartományaiából és az angol tartományokból. Csaknem az egész országban **helyreállították már a távirati összeköttetést.** Sőt a fővárosban már villamos is közlekedik. **Coolidge** elnök felszólította az Egyesült Államok lakosságát, hogy ötmillió dollárt adjon össze a szerencsétlenül járt japániai segítségére. Az eddig befolyt adományok összege az ötmilliót messze túlhaladja. **Az amerikai Vöröskereszt hajói ezertonaszám viszik a ruhaneműt, építési anyagot és élelmiszert Japánba.** A pápa a washingtoni pápai követség útján **20.000 dollárt juttatott el a tókiót pápai követséghez,** mint első segélyt a földrengés károsultjai javára.

Katonai forradalmárok vették át a hatalmat Spanyolországban. Spanyolországban katonai forradalom tört ki. A mozgalom a spanyol politika megtisztítására irányul s tisztázni akarja azt a kérdést, **kik terhel a felelősség a marokkói hadjárat kudarcáért.** A mozgalom egyik célja, hogy **letörjék a forradalmi kommunisták uralmát.** A király kénytelen volt a katonai forradalom sikereit elismerni s épen ezért elfogadta a polgári kormány lemondását, melynek helyébe a forradalmárokból alakult kormány lépett, élén **Primo de Riveróval,** a mozgalom főszervezőjével. A forradalom vértelen volt.

A dunántúli evangélikus főfelügyelő beiktatása. Szombaton iktattak be nagy ünnepség keretében a dunántúli evangélikus egyházkerület új felügyelőjét, **Mesterházy Ernő dr.-t,** nagygyeresdi földbirtokost, díszes méltóságába. A beiktatási ünnepség az evangélikus templomban folyt le. Az új egyházfelügyelőt **Kapi Béla** püspök iktatta be hivatalába. Délben a Pannonia-szállóban díszebéd volt, amelyen az első pohárköszöntőt **Mesterházy Ernő dr. felügyelő** mondotta az ország kormányzójára. Egy férfiú küzd lankadatlanul hazája érdekében — mondotta — s ez Magyarország kormányzója, aki az otrantói csatában mutatta meg nemzet-éltető képességeit. **Vegyen mindenki példát róla, hogyan kell a magyar hazát romjaiból felépíteni.**

Számok Berlinből. A berlini nagykereskedelmi árk szeptember 1-étől 11-éig 286 százalékkal a békeárak 11 és fél millió-szorosára emelkedtek. Az életfenntartási költségek indexszáma szeptember 10-éig 103,7 százalékkal, a békeárak 5,051.046 szorosára emelkedtek. Ugyan mi is megszoktuk már a rohamos drágulást, de ezeket a számokat olvasva, bizony káprázik még a szemünk . . .

Halálra ítélték Riffli ezredes gyilkosát. A honvédtörvényszék **Riffli ezredes** ismeretes gyilkossági bűnyűgyében az elmúlt héten hozott ítéletet, mely szerint **Bodó József közhonvédet bűnösnek mondja ki a bíróság fejelemértés és az ezáltal elkövetett gyilkosság büntetésében s ezért kötélt általi halálra ítélté.** Az ügyész megnyugodott, a védő azonban fellebbezéssel élt az ítélet ellen.

Öngyilkosság a bírósági tárgyalóteremben. Hosszú évek sora óta folyt bizonyos birtokügyben a pörösködés **Pártfalvi-Szabó Béla** nyugalmazott huszárezredes és nővére, **Bulyovszky Gyuláné** között. Mintegy két évvel ezelőtt a törvényszék hozott ítéletet ebben a perben és a vitás birtokot **Bulyovszkynak ítélte oda,** míg az ítélet a huszárezredesnek némi készpénzt juttatott. A napokban volt ennek az ügynek a tárgyalása a Kurián. Este nyolc óra előtt néhány perccel került ítéletkihirdetésre a sor. **Mikor a bíróság elnöke kihirdette az ítéletet, mely az ezredes keresetét elutasította, Pártfalvi-Szabó kirántotta zsebéből pisztolyát és mielőtt bárki is közbelesphetett volna, a fegyverrel szájába lött.** A golyó a szerencsétlenül ezredes koponyáját összeroncsolta és kétórai eszméletlen vívódás után a Rókus-kórházban meg is halt.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világhírű **Ámor** bajuszpedrót.

A bánsági németek kétszáz éve telepedtek le Magyarországon. Szeptember 9-én ünnepelték meg Temesvárott a bánsági németek annak kétszázadik évfordulóját, hogy nagyobb tömegekben érkeztek a magyar király hívására Délmagyarországra. A nap emlékére megkondultak a Bánságban a harangok, amelyek emlékeztették a híveket az anyaszágra s fölébresztette bennük a nemzeti öntudatot, amely Magyarországot vallotta a bevándorolt németek hozzájárulásával. VI. Károly idején mintegy harmincöt ezer német telepest hozattak be, Mária Terézia negyvenezret, II. József ugyanennyit helyezett el a mai Bánságban. A szorgalmas nép emberfölötti munkával tette lakhatóvá és termékennyé ezt a vidéket, amely a török háború idején teljesen elpusztult. Ez a nép békeségben és jólétben élt Délmagyarországon addig, amíg most a román megszállás egyszerre teljesen megváltoztatta a helyzetet. Amit két évszázadon keresztül meg tudtak őrizni: nyelvüket, hitüket, hagyományaik, kultúrájukat, azt az oláh kormány most minden eszközzel el akarja fojtani s lerombolja a féltve őrzött kincseket. Az emlékünnepe alkalmával a délmagyarországi németek sóhaja Isten után Csonkamagyarországra fel szállott. Isten után innen várják a segítséget.

Az ágfalvai hősök emlékünnepe. Most volt második évfordulója az emlékező ágfalvai csatának, amely alkalommal két derék soproni ifjú vesztette el életét. Az évforduló alkalmával az eslestei bajtársai kegyeletes ünnepet rendeztek Ágfalván a hősök emlékoszlopánál.

Egy gyerek kifosztotta öreg édesanyját. A napokban egy tizenöt éves gyereket állítottak elő a főkapitányságra. A fiút Alagon fogták el s onnan hozták a fővárosba. Két leánytestvére volt, akik már régebben öngyilkosságot követtek el. A rossz útra tévedt fiú öreg édesanyjának ügyszólván minden vagyonát elköttyavetyélte, másfél hónap alatt több mint harmincmillió korona értékű berendezési tárgyat és egyéb értékes ingósdógot adogatott el potom áron. Most legutóljára a lakást akarta eladni, mire édesanyja panaszt tett a rendőrségen. A fiú ennek neszét vette és elszökött. Napokon keresztül bujkált Alag környékén, ahol azután ráakadtak a detektívek. A fiút átadták a fiatalkoriak bíróságának. A rendőrség az orgazdák ellen megindította az eljárását.

Felmenték a fővárosi szállodák szobaárait. A fővárosi szállodatulajdonosok legutóbb a szobabérek emelését kérték a fővárostól. Az Árvizsgáló Bizottság és a főváros hozzájárult százszázalékos emeléshez, kötelezte azonban a szállótulajdonosokat, hogy a gyenge valutájú országokból és a megszállt területről érkező vendégeknek csak ötvenszázalékos felárat számítsanak fel. Az új árak szeptember 16-án léptek életbe.

Forgalomba került az új ezerkoronás bankjegy. A kormány új ezerkoronás államjegyet hozott forgalomba. Az új bankjegy hosszúsága akkora, mint a tízkoronásé és csaknem egy centivel keskenyebb.

Bőtartalmú földgázforrást fedeztek föl Szatmármegyében. A szatmármegyei Porcsalma községben bőtartalmú földgázforrást fedeztek fel. A helyszínére azonnal szakértő mérnököket küldtek ki, akik megállapították, hogy e helyen valamikor földrengés volt és ennek a következménye a földgáz. A munkálatokhoz már hozzá is fogtak és az eddig kitermelt földgázzal megállapítást nyert, hogy világitásra kitűnően alkalmas.

A szellemi munka terén is súlyosak a veszteségeink. A népszövetségi tanács ülésén Berzeviczy Albert felsorolta Magyarország veszteségeit, amelyek a békeszerződés következtében a szellemi munka terén érték. Különösen súlyosak azok a károsodások, amelyeket a magyar nép szellemi élete, az egyetemek, főiskolák és múzeumok elvesztésével szenvedett. A kölcsönösség alapján el kell háritani minden akadályt, amely a nemzetközi szellemi együttműködés elé gátakat emel. Meg vagyok róla győződve — mondotta — hogy az írók, tudósok és művészek békés munkával helyre fogják állítani az európai társadalom lelkének jeldult egyensúlyát.

Közírré teszik a villamosjegycsalók neveit. A villamos vasutak igazgatósága mindazoknak a nevét, akiket a bíróság jegycsalás miatt elítélt, a kocsiokban kifüggesztendő hirdetmények útján és más alkalmas módon közírré fogja tenni.

Elvetemült gyermek. A budapesti Láng-gépgyárban Józsa István kazánkovács gépalkatrészeket vett át, miközben egy 15 éves fiú állandóan körülötte settenkedett. Láthatólag azon törte a fejét, mint lopjon el a kocsirol gépalkatrészeket. Figyelmes lett erre Józsa s a fiút el akarta kergetni, mire az gumcipuskát vett elő és egy éles vasdarabot kilőtt Józsa-ra, akit szemé alatt talált. Fekete Istvan napszámos a fiút meg akarta fogni, dulakodás közben azonban kezét össze-vissza harapdálta. Rendőrt hívtak, aki előállította a főkapitányságra, útközben azonban a rendőre is rátámadt és zsebkésével háromszor megszurta. A mentők kötözték be a rendőrt sebeit. A kis gonosztevőt a főkapitányságon őrizetbe helyezték.

Tízmillió katonát tud hadbaállítani Oroszország. A szovjet közzétette a vörös hadsereg újjáalakítására vonatkozó rendeletét. Eszerint a vörös hadsereg békelétszáma 600.000 ember. Háború esetén a létszám tízmillióra emelhető. A kötelező katonai szolgálat időtartama négy év. Ezenkívül minden 16—18-ik évében levő ifjú tartozik évenként egy hónapra katonai kiképzésre bevonulni.

Egy magyar fiú is átázta a La Manche-csatornát. Egy londoni távirat adja hírel, hogy a La Manche-csatornát ismét sikerült átúszni, még pedig egy «Tóth nevű amerikai embernek.» Tóth, aki a harminc kilométeres utat 16 óra 54 perc alatt tette meg, természetesen magyar származású ember és egy newyorki étterem pincére. Tóth huszonegy perccel tovább úszott, mint legutóbb a hírnévre szert tett ellenfele, nagyszerű sportteljesítményével hírt szerzett a magyar névnek, dacára, hogy a külföldi tudósítások tévedésből ezt amerikai dicsőségnek akarják elkönyvelni.

Megszűnt egy ezeréves újság. Csing Peo, Peking legrégebbi újságja, mely ez idén lépett ezredik évfolyamába, a lap előállítás költségeinek rendkívüli emelkedése miatt a megjelenését beszüntette.

TRÉFÁK

A menyasszony neve.

- Hallottad, hogy a Schwarz Adolf eljegyezte magát?
 - Úgy? És hogy hívják a jóvendőbelijét?
 - Ötven millió koronának. A másik nevét elfelejtettem.
- (Beküldte: Jankovits János Lickó-pusztáról.)

A meglepetés.

- Vendég (a szállodához): Maga azt mondta, hogy egy poloska sincs a szobában. Nézze, ép itt is mászik egy...
- Szállodás: Jé, hát ilyen egy poloska?

Honnan?

- Kóhn úr, hallotta, a Gárdos tegnap 110 centimétert ugrott!
- Helyből?
- Naná, vidékről.

Az itatás.

- Ejnye, irnok úr, a maga betűi ma jobbra-balra táncolnak!
- Nem csoda. Leitattam őket!

Cigányfurfang.

- Kacsát viz ajándékba a cigány a sógorának. A szegény girhes pára már nem bírta ki az utat a harmadik faluba és bizony megdöglött. Meg is jegyzi a sógor:
- Döglött ez má! Le is van hunyva a seme!
- Dehogy — mondja a more — él azs, csak úgy látsik, ségyelli magát...

A leszállítás.

- A köztisztviselő rendelt télire tíz mázsa tüzelőfát. Néhány hét múlva érdeklődni kezd az elosztóban.
- Kérem, leszállítják a tíz mázsa fát?
- Igen — volt a válasz, — leszállítjuk öt mázsa-ra.

Az özönvíz.

- Tanító (magyaráz): Az özönvíz negyven nap és negyven éjjel tartott. Minden élőlény elpusztult a földön, csak Noé bárkájának lakói nem.
- Nebuló: Tanító úr kérem; mi lett a halakkal?

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Fábán Margitka Hajdúszámonról.)

2. Talány.

Négy betűből állok és az erdől-mezőt járom. Nem szeretnek az emberek engem. Ha «k» betűt helyezel a nevem középre, akkor hasznos falusi eszközt jelöl meg a nevem. Ha pedig «f» betűvel cseréled fel kezdőbetűm: messzi tengerek állata tűnik előd. — **Mi vagyok?**

(Beküldte: Kálóts János Zombárról.)

3. Belürejtvény.

te te te te
p

(Beküldte: Ifj. Vetró József Békéssámonról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 41-ik számunkban közöljük.

A 35-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Ki a jövőnek él, nem ismer nélkülözést.**
2. Betürejtvény: **Keveset, de okosat.**
3. Talány: **Szőlő.**

Megfejtették: Varga Imre, Molnár István, Való Mancsi, Boros Béla, Sivák Ferenc, Szlavkovszky Jolán, Czakó Bözsi, Molnár András, Tüzes István, ifj. L. Molnár István, Bodnár István, Kindt István, Vajda József, Sinkó Zoltán.

Jutalomkönyvet nyertek: Molnár András (Feldebrő), Való Mancsi (Kondoros), Czakó Bözsi (Budapest), Vajda József (Szeged), Sinkó Zoltán (Debrecen.)

A 36-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 16-án.)

Gabonapiac. 75 kg.-os búza 92.500—93.500, 77 kg.-os 93.000—93.500, 78 kg.-os 94.000—94.500, 80 kg.-os 94.500—95.000, rozs 64.500—65.000, takarmányárpa 59—62.000, sörárpa 67.500—70.000, zab 60—61.000, tengeri 70—71.000, repce 145—150.000, köles 75—77.500 K métermázsánként.

Vágóállatvásár. Ökör, legjobb 4200—5100, kivételesen 5200—5500, közép 2800—4000, gyengébb 1900—2700, bika, jobb 3700—4800, kivételesen 5000—5300, gyengébb 2800—3600, bivaly 2400—3700, tehén, jobb 3300—3500, kivételesen 4700—5300, gyengébb 1900—3100, kicsontozni való marha 1800—2000, növendék 2500—3100 K kilogrammonkin, élőszűlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 4700—4900, közép 7500—8000, nehéz 7400—8000 K kilogrammonként.

Vetőmagvak. Árak nyersáruért métermázsánként: Biborheremag 130.000—140.000, őszi borsó 80.000—90.000, szöszösbükköny 280.000—300.000, mák 280.000—300.000 K.

Takarmány. Rétsizéna elsőrendű ó 24.750—32.000, másodrendű ó 17.350—24.650, harmadrendű csomagolásra 10.000—17.250, nádtakarmány, száraz 7000—10.000, muharszéna 26.000—34.000, lucernaszéna 36.000—40.000, alomszalma 10.000—15.000, zsúpszalma 14.000—16.500 K métermázsánként.

Budapesti műtakarmányiac. Korpa 330, 8-as takarmányliszt 460, konkoly 530, malátacsira 460, szárított répaszelet 450, szárított moslék 100, lótap 220 korona. Egyéb cikkeken forgalom nem volt.

Szürőmarhavásár. Élő borjúk: Belföldi szopós I. r. 6500—6700 K-ig kilogrammonként.

Tenyészállatok és jármosökrök. Elsőrendű erdélyi prima tarka jármosökrök 5500—6500, elsőrendű tarka jármosökrök 5500—6500, másodrendű tarka jármosökrök 5000—5500, friss fejős és vemhes tehének 5500—7000, 1½ éves üszök és tinók 4500—5500 korona kilogrammonként élőszűlyban.

Nyersbőr. Vágóhídi magyar ökör és tehénbőr 8200—8400; tarka ökrök és tehénbőr 8500—8650; tiszavidéki bőr 9200—9600, dunántúli 9000—10.600 K. Borjúbőr, csarnokokban, vágóhídon 11.600—12.250, budapesti bőr sómentesen 15.000—16.000, vidéki bőr, vidéki állomásról, fejfel 13.600—14.300, fej nélkül, sómentesen 15.800—16.300 K. Juhbőr: magasgyapjas 6200—6500, szűcs célra 6800—7500, timárdbőr, rövidgyapjas 6000—6100, gorombagyapjas 8500—9000, báránybőr 6000—6400, kecskebőr 17.500—19.000, héberling 16.000—16.800 K. Ló bőr: Budapesten tárolva, 220 cm-en felül 150.000—165.000 K, vidéken 25 százalékkal olcsóbb.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje szeptember 1-től 860, tejszín 7000, tejfel 2500, vaj 12.000—16.000, tehénturó 1350, juhturó 6400—7500, juhsajt 5400, ementáli 13.000—16.000, trappista 9000—10.000 korona kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő csirke, rántani való, párja 9000—13.000, tyúk párja 16.000—28.000, hizott ruca kilogrammja 10.000—12.000, hizott lúd kilogrammja 12.000—12.500, tojás darabja 380 korona.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 800—1000, petrezselyem 600—700, kalarábé 240—350, vöröshagyma 320—400, fokhagyma 400—600, cékla 200—300, fejeskáposzta 420—460, kelkáposzta 500—700, rózsburgonya 260—280, fehérburgonya 180—200, uborka 700—900, paradicsom 750—800, zöldpaprika 700—900, tök 300—400, tengericső 180—200, zöldbab 950, karfiol 2000, paraj 500, csiperkegomba 10.000 K kilogrammonként. Alma 1300, körte 1500, szilva 800—900, őszibarack 3200, szőlő 1500, dinnye 400—500 K kilogrammonként.

Idegenpénznemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1923. évi szeptember hó 18-án: Napoleon arany 69.200 K, angol font 93.400 K, dollár 20.900 K, francia frank 1231 K, német márka 0-09 f, olasz lira 927 korona, osztrák korona 29-80 f, román lei 106 K — f, cseh korona (szokol) 632 K — f, svájci frank 3680 K, szerb dinár 224 K — f, lengyel márka 8-65 fillér. Zürichben 100 magyar koronáért 0-031 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héjy Imre dr.**

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!

SARKADI RUDOLF

kézműáruháza, Budapest, IV., Fővám-tér 3.

(Központi vásárcsarnokkal szemben.)

Mielőtt vásárolni megy, győződjön meg róla,

hogy nem-e nálam lehet legolcsóbban vásárolni: női- és férfi-szöveteket, cordbársonyokat, selymeket, barchetokat, vásznakot, kanavászokat, zefireket, selyemkendőket, berliner kis és nagy posztőkendőkett

Árakat nem hirdetek, de 37 év óta fennálló és szolidaritásáról közismer-cégem mindenki részére garancia, hogy nálam bizalommal vásároljon.

Nagy raktár szövepamutokban!

Elbeszélés

Írta: NyáryAndor

(5. folytatás.)

Iliána fölnyitotta a szemét:

— Hiszel nekem?

András belenézett Iliána szemébe:

— Hiszek, Iliána.

— Szeretsz?

— Ahogy még nem szerettek leányt soha!

Iliána fölült, mosolygó arca komolyra változott:

— Holnap vasárnap lesz, elmegyünk a paphoz, beiratkozunk, aztán három hét múlva megesküszünk.

András arca elsötétedett:

— Miből élünk?

Iliána a levegőbe mutatott:

— Miből él az a kis főcske, amelyik ott röpül?

András fölshajtott:

— A főcskének szárnya van, ... nekem nincs karom.

Iliána kiegyenesedett:

— Nekem van karom! Két karom van.

— Nincs ló, nincs kocsi.

— Lesz ló, lesz kocsi.

— Elvitte a háború.

— Visszaszerezjük.

András elérzékenyült:

— Milyen jó vagy hozzám, Iliána!

Iliána nem felelt, édes terveket szőtt:

— Három hét múlva megesküszünk... Aztán megvesszük a Pávelék földjét, vesszünk egy tehenet, egy pár malacot, aztán megnádoztatom a háztetőt, hogy télire meleg legyen a fészünk...

András hallgatta a szavakat. Elgondolkozott. Olyan ismerős volt neki az, amit Iliána mondott. Mintha már hallotta volna valamikor. Igen! — jutott eszébe hirtelen. Hat évvel ezelőtt volt. Ő maga mondta. Hat évvel ezelőtt, amikor még megvolt a karja, amikor még ő volt a gondoskodó, amikor még ő szötte az álmokat, amikor még ő beszélt és Iliána hallgatta.

Hogy megváltozott a világ!

Csak Iliána a régi, meg ő, Balog András, ha a lötyögő kabátujjba belegondolja a hiányzó karját, — meg szerelmük, amelyen nem változtatott az idő.

Iliána verte föl gondolataiból:

— Hajnalba, amikor a havas tetején fölkel a nap, együtt gyűvünk a kukoricaföldre!

András visszaálmodta magát a multba:

Osztt egy év múlva, ha az Isten is úgy akarja...

Iliánára nézett...

Iliána elpirult.

András keblére szoritotta a remegő leányt:

— Hárman gyűvünk a kukoricaföldre.

Iliána engedelmesen hajtotta fejét a legény vállára...

Aztán fölláltak s András megmaradt kezével megfogta Iliána kezét, aztán szerelmes lóbázással lefelé ballagtak a bokros hegyoldalon.

Griga Paraszkiwa másodszor is megkapaszkodott a bokorba.

— Hát mégis? — sziszegte s a szemei lángot vetettek.

— Hiába terjesztettem róla a hírt?

— Lihegve nézett a szerelmes pár után... Aztán összeharapta az ajkát... aztán öklöbe szorulta keze:

— Azért sem!

Hosszan, egyenesre kinyúlt a teste:

— Ha minden ellenem esküszik is, megmutatom, hogy Marosán Iliána nem lesz Balog András felesége.

Esküre tartotta a kezét, aztán lenézett a völgybe.

A nap akkor bukott le. Véres sugarait rávetette a leányra. Olyan volt, mint a tagadás szelleme, amikor pártot ütött az angyalok ellen...

Aztán lefelé indult. A megrúgott kődarabok zörögve jelezték az útját.

A román őrnagy mérges volt, dühösen csapkodott mindent, ami csak kezeügyébe került, aztán rákiáltott az előtte álló kémre:

— Ennek a bizonytalanságnak véget kell vetni! Türelmem elérkezett a legvégső pontra. Nem tűröm, hogy a fejemen táncoljon egy-két sehonnai!

Anisiu Necifor, a ravasz ábrázatú kém, meghunyászkodva védekezett:

— Elkövettem mindent. Nem tudtam nyomára jönni, hogy ki terjeszti a lázító cédulákat.

Az őrnagy megállt a kém előtt s lángoló szemeit rávetette a ravasz emberre.

— Én vagyok a kém, vagy te?

Anisiu Necifor szeme megrebbent.

— Én vagyok — mondta szembenézve.

Az őrnagy mérgesen dobbantott.

— Ha te vagy a kém, akkor a te kötelességed elém állítani a lázító cédulák terjesztőjét.

Fel s alá járkált a szobában.

— Hónapok óta garázdálkodik egy sehonnai bitang. Izzalomban tartja a parancsnokságot és nem tudunk ellene tenni semmit.

Összecsikorgatta fogait s felhevült indulatában nagyot ütött az asztalra, aztán a kém felé fordult:

— Gyanakszol valakire?

Anisiu Necifor megrázta a fejét:

— Nem. A faluban békés emberek laknak. A magyarok elégületlenek, de nem lázognak. Véleményem szerint a lázító cédulákat idegen emberek terjesztik.

— Számár vagy! — ordított az őrnagy. — A lázító itt van. Itt él a faluban. Csak ügyes kém kell, aki kézrekerítse. Végtelen lekicsinyléssel nézte végig Necifort.

Anisiu Necifor fölvetette a fejét:

— Bocsánatot kérek...

Az őrnagy fölcsatant:

— Ej! Mit bocsánat?... Tedd meg a kötelességedet, aztán hagyd azt a vénasszonyoknak való szót.

Óles lépésekkel járkált föl s alá.

— Nem ismerek bocsánatot. Aki megteszi kötelességét, annak nincs szüksége bocsánatra, aki mulasztást követ el, az nem érdemel bocsánatot. A bocsánat a gyáva emberek menedéke. Aztán megállt Necifor előtt s homlokát összeráncolta.

— Ismered azt a félkező leányt?

Anisiu Necifor közelebb lépett az őrnagyhoz.

— Kettő van. Melyiket gondolja őrnagy úr?

— Azt, amelyiket az olasz harctéren maradt a karja.

— Balog András. Ismerem.

PÁLINKAFŐZŐ

és egy darabból Kalapált

vörösréz mosó- és lekvárfőző-üstök

legjutányosabban kaphatók
NAGYIGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapított 1884. Telefon: József 115-14.

Hangszerek és gramofonok engedélyes árban HANGSZER-OTTHON Fekete Mihály-nál

Budapest, József-körút 9. szám.

MRAVÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R.-T.
„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám: minden előleg nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

Megbízható jó minőségű árút a legegységesebb árban

vásárolhatnak a tagok a

«**HANGYA**»

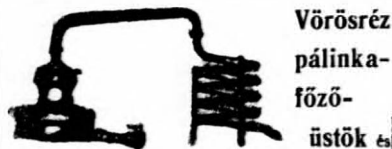
vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephir, szövét, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabó-kellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

ILIGS R.

puskaműves

Budapest, VIII., Vas-utca 15/b.
Elvállal mindennemű fegyvermunkákat jó tállás mellett.

Vörösréz pálinkafőző-üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivételben. Máthé András rézműrúgyár, Újpest, Károly-utca 11. Nyugattól B villamossal. Telefon: 140-06.

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
szodronyfonat és szaltadrákhéstitűknél
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

Hungária-drótfonatok

a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:

Haidek Sándor

szodronyfonat-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Üllői-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsadásodás ellen kétszer kátrányozott tüskés-sodrony kilója 400 korona.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből.

RÉZGÁLIC - RAFFIA - RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű
szódópermetezők
szobahűtőgépek, hűtő és egykezes kéziporszívógépek a legelőrebb gyártáron beszerezhetőek
SZONTÁGH PÁL rézműrúgyár (Cégünknek Turányi Spenné) Budapest, IX., Üllői-út 16. sz.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóékek, fűkaszalók,

marokrakó és kévekötő aratógépek, légerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzszélplőkészletek, mecskavágók, répvágók, daráló, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetőek be legjutányosabban.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-belső gumikat, láncok, pedálokat, nagybani gyári árban
Javításokat, nikkelezés és zománcozásokat mérnökönk felügyelete alatt készítenk.
LÁNG J. és FIA
Budapest, József-körút 41.sz.

Árjegyzék ingyen.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz
Szekely Emil Király- Tel.: József 105-35.
u. 51. (Teréz-templom m.)

Pálinkafőzőüstök, mosóüstök és tejgazdasági üstök

stb. vörösrézből, elsőrendű kivitelben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszifőzőkét szakszerűen berendez:
Godra Sándor és Fia
rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz.
Nagyvásártér közelében. Telefon: József 50-12.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

Necskat olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdákat és földműveseket egyetlen napilapját az

UJ BARÁZDÁT

és legzesebb képes heilapját a „VÁSÁRNAP”-ot!

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetőek be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.
MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.